

SIDAAMU DAGOOMU QOQQOWI MOOTIMMA AFFINI GAAZEEXA

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አፍኒ ጋዜጣ

SIDAAMA NATIONAL REGIONAL STATE AFFINI GAZETA

1^{kk} Diro Kiir 7

Hawassa, Ella 29, 2012 M.D

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma
Amaale Mini Allaalshi Hundaanni Fulino

**በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት
ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ**

1ኛ ዓመት ቁጥር 7

ሀዋሳ፤ ሰኔ ፳፱ ቀን ፳፻፲፪ ዓ.ም

Amado

Lallawu Kiir 7/2012

**Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Poolisete Komishiine Biilloonyenna Loosu Qeecha Murate
Fulino Lallawa.....Qoola**

Lallawu Kiir 7/2012

**Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Poolisete Komishiine Biilloonyenna Loosu Qeecha Murate
Fulino Lallawa**

Itophiyu Federalete Dimokiraasete Rippaabilike Bayriidi Seeranna Sidaamu Dagoomu Qoqqowu Mootimma Bayriidi Seera ayirrisse ayirrisiissanno hattono qoqqowu keere, latishshanna dimokiraasicha amanyoote rumuxxisiisatenna ollonketenni halashshate assinanni millimmo giddo qeechase fultannota kaajjado Qoqqowu Poolisete Komishiine uurrisa hasiissinohura Qoqqowunnita Jeefisiisaanote Bissa Uurrisate, Biilloonyenna Loosu Qeecha Murate Fulino Lallawi Kiir 3/2012 quwa 10 cinaancho quwa 2 fidale ‘a’ garinni uurritinoha ikkasenni;

Qoqqowu Poolisete Komishiine Gobbate Jaddote Farco Gashshooti Polise ledoo sumuu yitanno, dagoomaho mallaado nookkiha soqqantanno, poolisete amanyooti aana rumuxxitino, rakkino, daandoonna islanchimma afidhino poolisete soqqansho uytanno gede biilloonyenna loosu qeecha mura hasiissinohura,

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Bayriidi Seera Quwa 48 (3) (a) garinni aane nooha lallambooni.

GAFA MITE

XAPHOOMA WORO

1. Harancho Su'ma

Konne lallawa “**Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Poolisete Komishiine Biilloonyenna Loosu Qeecha Murate Fulino Lallawa Kiirro 7 /2012**” yine woshshinara dandiinanni.

2. Qaallate Tiro

Qaalu horo wole tiro uytannota ikka hoogguro konni lallawi giddo:

1. “**Qoqqowo**” yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowooti.
2. “**Biirro**” yaa eosi garinni Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Keerunna Ga’labbote woy Doogote Latishshinna Hodhishshu Biirrooti.
3. “**Poolise**” yaa qara woy poolisete rosu sayinse qajeelsha adhe qoqqowu Poolisete Komishiinera qaxarame woy gaamame loosanno kalaqamu manchooti.
4. “**Komishiine**” yaa qoqqowu Poolisete Komishiine ikkita qoqqowu giddo afantanno addi addi gashshootu taqubbara heedhanno komishiinete tantanono hanqaffanno.
5. “**Jeneraale Komishiinericha**” yaa qoqqowu Poolisete Komishiine qara hajajaanchooti woy massagaanchooti.
6. “**Laynki Generaale Komishiinericha**” yaa qoqqowu Poolisete Komishiine layinki hajajaanchooti woy massagaanchooti.
7. “**Olu Udiinne**” yaa mannu lubbo woy bisi woy jajju aana gawajjo illishate dandaannoha ikke dhoohanno udiinnichooti.
8. “**SISI-TV Kaameera**” yaa doogote aana noo ikkito xorshe amadanno doogote uurrinsoonni poolisete baxxinno kaameeraati.
9. “**Mancho**” yaa kalaqamu woy seeru mannima uynoonnisi bisooti.

10. **“Suusa”** Poolisete miili leellishino loosu jeefishshi lifinxenni woy worbimmanni uynanni deerru lophooti.
11. **“Suusu Balaxooshshe”** yaa suusu roorre hee’ra woy taalu suusi hee’reenna mootoo’mate balaxo hee’ra woy taalu suusinna mootoomme heedheenna loosu qeechinni roora woy taalu suusi, mootoommenna loosu qeechi hee’reenna loosu aana keeshshino yannanni roorate.
12. **“Indokitrineeshiine”** yaa mootimmate polisenna istiraateeje hattono komishiinete lallawa, wodho, biddissanna, loosu ha’rinsho lainohunni poolisete miillara huwanyoote cu’mishiishate.
13. **“Foorensikete Buuxo”** yaa mitte loosantino jaddo yanna abbitino woyyaawino buuxo assinanni uduunnichi irkonni sayinsete buuxo assinanni hayyooti.

3. **Jeefishshu Mami-geeshsha**

Kuni lallawi loosu aana hosannohu qoqqowu Poolisete Komishiinenna giddose loossanno poolisete miilla aanaati.

4. **Koo-teemmate Xawishsha**

Konni lallawi giddo mitte koo-teemmanni worroonnihu horosi garinni wole koo-teemmano amadannoho.

GAFA LAME

GALTINOTE AMANYOOTE, HEXXO, BIILLOONYENNA LOOSU QEECHA

5. **Galtinotenna Loosu Xaadooshshe Lainohunni**

1. Qoqqowu Poolisete Komishiine Qoqqowu Pirezidaantichinna Qoqqowu Keerunna Ga’labbote Biiro hundaanni galtanno.
2. Babbaxxitino gashshootu taqubbara heedhannoti komishiinete tantano gashshootu taqubba ledi hasiisanno loosu xaadooshshe assitanno.

6. Qara Borrote Mine

Komishiinete qaru borrote mini Hawaasi quchumi gidido ikke hasiisanno bikkinni babbaxino qarqarira sinu borrote mini hee'rara dandaanno.

7. Komishiinete Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Bayriidi Seeri galtino amanyooti garinni, mannihiimmate qoosso, mootimmatenna qoqqowu adawi aana loosantanno jaddonna huluullo gargartanno, qortanno;
2. Qoqqowu roorreenyi hundaanni heedhanno jaddote hajo qortanno. Seeru Allaalshi addi addi hajo aana anno hajajo loosu aana hosiissanno;
3. Federaalete Poolisete Komishiine uytanno riqiwonni jaddote qorto assitanno;
4. Federaaletenna qoqqowu hundaanni galtanno doogga aana doogote tiraafikete wodho loosu aana hosase illaallissanno, iillitanno tiraafikete danono qortanno;
5. Shibbirete jaddo kalaqantara dandiitanno yaannohu ikkadu korkaatinna huluullo heedhuronna jaddo balaxe gargara hasiissuro aye yannara huluullammoonni qarqarira noo kaameelano ikko lekkatenni millisanno mancho hedeweelcho fonqolchate dandiitanno; hattono hajote ledoo xaadooshshu noosi manchono ikko udiinnicho amaddanno;
6. Jaddo loosantannokkinna tiraafikete dano illitannokki gede illaallissanno, gargartanno, qortanno, hattono Qoqqowu Doogotenna Hodhishshu Biironna hajo la'annonsa bissa ledoo halammetenni loossanno;
7. Qoqqowunna aliidi mootimmate uurrinshuwanna qoqqowu aliidi biilto agartanno;
8. Hedeweelcho dano iillituro ogimmate kaa'lo assitanno, hajo la'anno bissa ledoo halammetenni loossanno;
9. Jaddotenna tiraafikete dano kaima woy korkaata hattono taje gamba assitanno; hajo la'anno bisira rippoorte shiqishshanno;
10. Dagoomanna wole ga'labbote bissa jaddo gargaratenna tiraafikete loosu aana beeqqooshshe

assitanno gedde huwanyo kalaqate loosu loossanno;

11. Federaalete poolisete komishiine illaallissannohu gobbaanni noo qoqqowu gidde afantanno jajjabba buussa, tuqu xaadooshshe, wolqate bue, shiilo fushshinanni base agartanno;
12. Komishiinetenna woroseenni heedhanno poolisete loosu ha'rinsho illaallissanno; keentanno; hattono hasiissanno seejjote qaafo adhitanno; rippoorte shiqishshanno;
13. Olluu qoqqowubba ledde sufamino garinni halammattenni jaddo gargarate loosu loossanno;
14. Diru bajeete qixxeessite hajo la'anno bisira shiqishshanno; gumulantanno woyte loosu aana hosiissanno hattono loosu jeefishshi rippoorte shiqishshanno;
15. Su'misenni sheemaate e'anno; qaxxaro shiqishshanno; qaxxarona shiqqansara dandiitanno;
16. Jaddo loosantanno yannara Seeru Allaalshi massagonni jaddo buuxxanno; qortono assitanno;
17. Yoote minna uytanno hajajonna gumulo loosu aana hosiissanno;
18. Qoqqowu gidde heedhanno dagatenna mootimmaate uurinshubba hattono mootimmaate aliidi biiltonna hasiise leelliro woloota nageya agartanno;
19. Jaddote dhagge taje amaddanno hattono jaddote co'icha ikkitinorira taje uytanno;
20. Hasiise leelliro wole bissara woy mootimmaate loosaasinera ogimmaate qajeelsha uytanno;
21. Hedeweechu ga'labbote qarri xaadiro keerenna adawa qolate hattono seera agarsiisate wole ga'labbote bissa qineessatenni loossanno;
22. SiSi-TV kaameera filloonna basera wortanno;
23. Fooreensikete qorto assitanno; maareekkitanno; qorto assitinno hajora naqaashshe ikkitanno taje uytanno, ogeessimmaate naqqassono uytanno;
24. Poolisete hajubba aana hajo la'annonsa mootimmannitanno ikkito mootimmannita ikkitinokki bissa ledde xaadooshshe assitanno;

25. Seeru garinni amaddinno udiinne woy taje amanyootunni agartanno; seeru garinnino hajo la'annohura qoltanno;
26. Fooreensikete qortonna ise ledο amadantino hajubba aana federaalete poolise ledο halante loossanno;
27. Loososenna mixose jeefisate, jaddonna tiraafikete dano gargarate, qortote looso loosate hattono poolisete egenno dhukanna owaante woyeessate kaa'litanno xiinxallo assitanno; loosu aana hosiissanno;
28. Qoqqowu deerrinni jaddote, tiraafikete danonna korkaati istaatistikete mashalaqqe gamba assitanno; tirote hedο uytanno; tajeno hajo la'anno bisira shiqishshanno;
29. Daga jaddo gargarate loosi aana beeqqooshshe assitanno gedē hayyo qineessitanno; loosu aana hosiissanno;
30. Poolisete miillara rosonna qajeelsha uytanno; teekiniketenna baxxitino irko hasiissanno woradiranna qarqarira illachishshe loossanno;
31. Loosu qinaambara hasiisanno bikinni loosoho kaa'lo assitanno loosu golla urrrissanno;
32. Poolisete miilla gobbate giddoonni woy gobbaanni rosonna qajeelsha afidhanno gedē assissanno; Tittirsha wodhotenni gumullanni;
33. Olu udiinne borreessitanno; hojjinninna uurrinshuwatenni amada dandiinannikki olu udiinne illaallissanno.
34. Agarooshshu owaante uytara hasidhanno hojji uurrinshuwara dandoo buuxissanno egensiishshu taje uytanno; ha'runsitanno; egensiishsha kayissanno;
35. Ga'labbote bissa ledο mashalaqqe soorri'ratenni qinaabbe loossaanno; xiinxallotenna qajeelshunni irkisantanno.
36. Wole seerubbanni komishiinete uynoonni biilloonyenna loosu qeecha fultanno.

8. Komishiinennita Giddooydi Amado

1. Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mininni Mootoo'mitanno Jeneraale Komishiinerichanna Layinki Komishiinericha;
2. Komishiinete loosu massagaano;
3. Poolisete miilla;
4. Wole kaa'lo assitanno loosaasine.

9. Komishiinete Loosu Massagaano Miilla

1. Qoqqowu Poolisete Jeneraale Komishiinericha.....Sooreessa
2. Qoqqowu Poolisete Layinki Komishiinericha.....Miila
3. Qoqqowu Poolisete loosu ha'rinsho massagaano.....Miilla
4. Hasiisanno bikkinni gumullanni wole miillano heedhanno.

10. Jeneraale Komishiinerichi Biilloonyenna Loosu Qeecha

Jeneraale Komishiinerichi Qoqqowu Pirezidaantichiranna Qoqqowu Keerunna Ga'labbote Biiror hundaanni galannoha ikke konni woroonni noo biilloonyinna loosu qeechi noosi:

1. Komishiinete loosu aliidimmatenni massaganno; qineessanno.
2. Konni quwira cinaancho quwa 1 aana worroonniti xaphoomu woro noowa heedheenna Jeneraale Komishiinerichi:
 - a) Komishiineroota woy layinki Komishiineroota woy Kaa'laano Komishiineroota Qoqqowu Pirezidaantichira shiqishe mootonsiisanno.
 - b) Loosu ha'rinsho sooreeyye qoqqowu Keerunna Ga'labbote Biirora shiqishe gaansiisanno.
 - c) Qoqqowu poolisete lallawanna galtinote seera aliidimmatenni jeefisiisanno.

- d) Poolisete gobbaanni noo wole kaa'lo assitanno loosaasinne qixire mootimmate loosaasine seeri garinni jeefamase buuxanno.
3. Komishiinete diru bajeete xam'itanno, fajjiniro garunni loosu aana hosasenna hattono rippoorte yannatenni qixxaawase buuxanno.
 4. Komishiinete fajjinooni baajeete giddo loosi hala'linyi bikinni loosu gollara beehantanno gede assanno;
 5. Indoktirineeshinenna amanyootu ha'rinsho aliidimmatenni massaganno, jeefamaseno buuxanno.
 6. Shibbirrete jaddo kalaqantara dandiitannota ikkadu korkaatinna huluullo heedhuronna jaddo balaxe gargara hasiissuro aye yannara hulluullammoonni qarqarira noo kaameelanna lekkatenni millisanno manna hedeweecho fattasho assinara hajajo aanno, hajajote jeefono buuxanno, gumu rippoorte assanno.
 7. Federaalete Poolise Komishiine ledi kaajjado xaadooshshi hee'ranno assanno, mashalaqqe soorri'ranno, dhuka kaajishate loosu loosanno, hattono poolisete loosu ha'rinsho egennotenni lophitanno assanno.
 8. Komishiine riqiwe wolootu ledi loosu xaadooshshe assanno.
 9. Loosu ha'rinsho garinni biilloonyisinninna loosu qeechisinni bade deerru deerrunni heedhanno loosu sooreyyera riqiwo aanno.

11. Layinki Komishiinerichi Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Komishiinete loosu mixo qixxeessatenni, dhaawatenni, massagatenni Jeneraale Komishiinericha kaa'lanno.
2. Jeneraale Komishiinerichi aannoha wole loosu loosanno.
3. Jeneraale Komishiinerichi hee'rannokki woy loosu loosate dandaannokki yannara riqiwe loosanno.

12. Loosu Ha'rinsho Sooreyye Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Loosamanno loosu istiraaatejikete doogonni mixidhanno, loosanno.

2. Indoktrineeshiinetenninna loosu amanyootira raga wortanno, keentanno.
3. Poolisete miilla qeechansa fultanno woyite qansichunniti mannihimmatenna dimokiraasete qoosso ayirrisamase buuxxanno.
4. Miillate dhuka lossate loosu hayyo qineessitanno, loosu aana hosaseno buuxxanno.
5. Mixonsa garinni baajeete qixxeessitanno, fajjinanni woyteno loosu aana hosiissanno.
6. Qaru Komishiinerichi aanno wole looso loossanno.

13. Komishiinete Loosu Massagaano Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Komishiinete uurrinshu xiinxallonna baajeetete safo hattono mixonna loosu rippoorte keente raga wortanno.
2. Komishiinete fajjinoonni baajeete bebeeke loosu aana hossanno gede assitanno, loosu aana hosaseno buuxxanno.
3. Komishiinetenna deerru deerrunni afantanno poolisete loosu minnata loosu guma lossate hasiisannore assitanno.
4. Komishiinetenna deerru deerrunni afantanno poolisete loosu minna bocu dirinna dirunnita loosu ha'rinsho keente jawaachishshanno hattono irko assitanno.
5. Komishiinete noota babbaxxitino loosu biddissuwa keentanno, kaajjishshanno, loosu aana hossanno gede assitanno, jeefamase buuxxanno.
6. Komishiinetenna deerru deerrunni afantanno poolisete loosu minna mereero danchu loosu xaadooshshi hee'ranno gede loossanno.

14. Bajete Lainohunni

Komishiinetenna deerru deerrunni afantanno poolisete loosu minna baajeete mootimma gaantanno, ha'rinshono qoqqowu fayinaansete gashshooti seeri garinni ikkanno.

15. Shallagote Taje Qorqorsha

Komishiinetenna deerru deerrunni afantanno poolisete loosu minna:

1. Ikkadonna guuta shallagote taje amaddanno.
2. Shallagote tajubbanna woxe la'anno sanada illaallishshunna giddoyidi odiiterenni woy faynaansete odiiterenni woy qaru odiiterichi somanno odiiterichinni diru dirunkunni buuxantanno.

GAFA SASE

POOLISETE SUUSI GASHSHOOTE LAINOHUNNI

16. Mannu Jiro Mixo

Komishiine istiraateejikete mixo garinni harancho, mereerima hattono seeda yanna mannu jiro mixo qixxeessite loosu aana hosiissanno. Tittirsha wodhotenni gumullanni.

17. Mannu Jiro Gashshoote

1. Komishiine poolisete miilla gaantanno, qajeelsha uytanno, qaxartanno, gashshitanno. Tittirsha wodhotenni gumullanni.
2. Komishiinetenna deerru deerrunni afantanno poolisete loosu minna giddo noo wole kaa'lo assitanno mootimmaate loosaasine qoqqowu mootimmaate loosaasine seeri garini qaxartanno, gashshitanno.

18. Poolisete Suusa

1. Poolisete miilla suusi konni woroonni nooha amadanno:-
 - a) Konistaabile,
 - b) Kaa'lancho Saajine,
 - c) Layinki Saajine,
 - d) Saajine,

- e) Qara Saajine,
- f) Kaa'laancho Inspekitere,
- g) Layinki Inspekitere,
- h) Inspekitere,
- i) Qara Inispekitere,
- j) Layinki Komaandere,
- k) Komaandere,
- l) Kaa'laancho Komishiinere,
- m) Layinki Komishiinere,
- n) Komishshiinere
- o) Layinki Jeneraale Komishshiinere,
- p) Jeneraale Komishiinereeti.

2. Konni quwira cinaancho quwa 1 aana worroonnihu noowa he'reenna poolisete miilla suusi umisi malaate afi'rino. Suusa aate amanyoote wodhotenni gumullanni.

19. Meedaliya, Rivaanenna Naqqasote Taje

Komishiine luphiima gadadu jeefishshanna galatisiissanno owaante kaima assite poolisete miillara meedaliya, rivaanenna naqqasote taje uytanno. Tittirsha wodhotenni worranni.

20. Wommete Yanna

1. Ayno qoqqowu poolise miiliti wommete yanna konni worooni noota ikkitanno:
 - a) Konistaabiletanni qara saajine suusi geeshsha noonsari 50 diro,
 - b) Kaa'laancho inspekiterenni kayse inspekiterete suusi geeshsha noonsari 52 diro,

- c) Qara inspekiterenna konni aliidi suusi noonsari 55 diro,
 - d) Ajanni ajeena 25 diro poolisete mine loosino miili umisi fajjonni looso aguriro womate 5 diri gatannosi yannanni hanafe womara dandaanno.
2. Konni quwira cinaancho quwa 1 hunda worroonnihu hee'reenna miilu komishiinete loosira hasiisannoha ikke leelliro wommete yanna 5 diro sa'inokki yannara komishshiine sedissara dandiitanno.

GAFA SHOOLE

ADDI ADDI WORO

21. Qoqqowu Poolisete Komishiine Federaalete Poolisete Komishiine Ledo Heedhannose Loosu Xaadooshe

Qoqqowu poolisete komishiinenna federaalete poolisete komishiine loosu wolaphonsa agarante heedheenna:

- 1. Jaddo gargarate looso halamatenninna gutunni loossanno;
- 2. Yannite mashalaqete amaynoote qineessite harancho yanna giddo ga'labbote huluullo hajoranna loosantino jaddo hajo mashalaqqe soorridhanno.
- 3. Qoqqowu poolisete komishiine federaalete poolisete komishiine ledi noose gutu xadooshshi kaiminni konni worooni noo loosi loosamanno:
 - a) Jaddo gargaratenna qortote loosu ha'rinshsho keente rosicho adhitanno.
 - b) Jaddo gargarate gutunnita istraatejikete mixo fushshitanno, gumultanno hattono keentanno.
 - c) Mittu fuulinni loonsanni looso mittimma baddanno, gumultanno, jeefishshano keentanno.
 - d) Dhuku kaajjilli looso loossanno, jeefishshano keentanno.

22. Wodhi-woro

1. Qoqqowu poolisete loosu minna deerru deerrunkunni noo sooreeyyenna loosaasine gaamote loosu ha'rinsho qara loosu ha'rinsho ikkitanno. Gaamonniti loosu ha'rinsho gutunnihanna hojjiha loosu qeecha amaddanno. Tittirsha wodhotenni gumullanni.
2. Konni quwira cinaancho quwa 1 hundaanni worroonnihu hee'reenna hojji loosu jeefishsha keennanni loosu amaynoote xintinanni. Tittirsha wodhotenni gumullanni.
3. Qoqqowu poolisete loosu minna deerru deerrunkunni noo sooreeyye uyinoonninsa biilloonyi garinni loosu qeechansa fulate gadadi noonsa.
4. Qoqqowu poolise loosu ha'rinsho xabbinta, xa'mamooshshu nootanna dagate beeqqooshshi noota ikka noose.
5. Qoqqowu poolise dagate ledi halante loosa noose.
6. Qoqqowu poolise loosu ha'rinsho mittu widira dassitannokkita ikka noose.

23. Halamate Gadacho

Qoqqowu poolise konna lallawa quwa 7 aana worronire jaddo gargarate ledi amadamino looso loossanno woyte aye manchi halamate gadadamanno.

24. Poolisete Biilloonye Riqiwotenni Aa Lainohunni

1. Baxxitinno egenno hasiissanno hajubbara federaaletenni woy qoqqowu mootimmae loosi seerubanna wole seeri hundaanni galtanno mootimmae bisubbanna loosaasinera poolisete biilloonye riqiwotenni uyinara dandiinanni.
2. Konni quwira cinaancho quwa 1 garinni uyinanni riqiwo hajote hasiissanno bikkini callaati.

25. Holloonni Assoote

Poolisete qeecha fulate widoonni:

1. Mannimale woy ayirrinye kisanno amadooshshenna assoote woy;

2. Aye mancho sirchisinni, dagasinni, dagoomisinni, wole dagoomitte safosinni, danisinni, koo-teemmasinni, afiisinni, amma'nosinni, polotiku woy wole laosinni, miinjisi woy jirosi deerrinni, ilamasinni, woy wole ayimmasinni kaima assine mallaada hoolloonnite.

26. Qoossonna Gadacho

Qoqqowu poolise qajeelsha, qaxara, gaama, loosunni geegiissa konni lallawinni komishshiinete uynoonni qoossonna gadachooti. Titirshsha wodhotenni gumullanni.

27. Wodhonna Biddissa Fushshate Biilloonye

1. Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini konne lallawa loosu aana hosiisate wodho fushsha dandaanno.
2. Komishiine konne lallawanna konni quwira cinaancho quwa (1) garinni fultanno wodho loosu aana hosiisate biddissa fushshitara dandiitanno.

28. Lallawu Loosu Aana Hosanno Yanna

Kuni lallawi Ella 29, 2012 M.D hanafe loosu aana hosanno.

Hawaasa, Ella 29, 2012 M.D

Desta Ledamo

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Pirezidaanticha